

פרשת בהעלותך – סודו של פסח שני: אין דבר אבוד

1. **במדבר ט:** ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשת הפסח ביום ההוא ויקרבו לפני משה ולפני אהרן ביום ההוא: ויאמרו האנשים ההמה אליו: אנחנו טמאים לנפש אדם, למה נגרע לבלתי הקרב את קרבן ה' במעדו בתוך בני ישראל? ויאמר אליהם משה: עמדו ואשמעה מה יצווה ה' לכם. וידבר ה' אל משה לאמור ... איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחקה, לכם או לדורותיכם ועשה פסח לה' **בחדש השני בארבעה עשר יום** בין הערבים יעשו אתו על מצות ומרורים יאכלהו.

רמב"ם קרבן פסח ה: מי שהיה טמא בשעת שחיטת הפסח שאין שוחטים עליו או שהיה בדרך רחוקה ... ולא הקריב בראשון - הרי זה מביא פסח בארבעה עשר לחדש השני ... **הזיד** ולא הקריב בראשון - מקריב בשני. **היום יום יד אייר:** פסח שני ענינו שאף פעם לא אבוד, יכולים תמיד לתקן, אפילו מי שהי' טמא, מי שהי' בדרך רחוקה, ואפילו "לכם", שהי' ברצונו, אף על פי כן יכולים לתקן.

רמב"ם מצוות עשה נז: צונו לשחוט הפסח השני מי שנמנע ממנו מלשחוט פסח הראשון. וכאן יש למקשה מקום להקשות עלי, למה אתה מונה פסח שני כמצווה בפני עצמה? הרי זה סותר מה שהקדמת בשורש השביעי [בהקדמה למניין המצות] באמרך שפרט אחד בתוך מצווה לא ימנה מצוה בפני עצמו? יידע המקשה שהחכמים חלקו בפסח שני אם יהיה כדין הראשון או יהיה צווי מיוחד בפני עצמו ונפסקה ההלכה שהוא **צווי בפני עצמו** ולפיכך ראוי למנותו כמצווה בעצמו [ולכן גר שנתגייר בין שני פסחים - עושה פסח שני]. **ליקוטי שיחות יח/118:** זה לא מובן: גם לדעת רבי, שפסח שני הוא רגל בפני עצמו, החיוב שייך רק אצל מי שלא הקריב את הפסח הראשון (אבל מי שהקריב את הראשון - אינו מקריב את השני) ... ומדוע קובע הרמב"ם את פסח שני כמצווה בפני עצמה? מוכרחים לומר, שהגם שפסח ראשון ושני הם קשורים ביניהם, בכל אופן הם בגדרם **שני עניינים נפרדים** ולכן הם נמנים במניין המצוות **כשתי מצוות נפרדות**.

2. **משנה כריתות א,א:** שלושים ושש כרתות בתורה ... הפסח והמילה בין מצוות עשה.

הרב משה חאגיז (מובא בהגדת הרבי מלובאוויטש): אחר ברכת המזון מוזגים כוסו של אליהו - כי אליהו הוא המעיד שישראל מקיימים מצוות מילה המעכבת בפסח, כמו שנאמר: 'וכל ערל לא יאכל בו'. ויש להמתיק זה עם דברי המדרש, שישראל מלו עצמם באותו לילה שיצאו ממצרים ואכלו קרבן פסח.

3. **במדבר ט,א:** בחודש הראשון - פרשה שבראש הספר לא נאמרה עד אייר [כפי שמתחיל ספר במדבר: באחד לחודש השני], למדת [כאן בפרשת פסח שני] שאין מוקדם ומאוחר בתורה.

ליקוטי שיחות כג/70: יש לבאר מה שכלל זה ש'אין סדר מוקדם ומאוחר בתורה', נלמד דווקא מפרשה זו דפסח שני? שכן עניינו של פסח שני הוא חיוב **שלא על פי סדר**, אצל אלו שלא הקריבו את קרבן הפסח במועדו. וגם המצווה הזו נמסרה לעם ישראל שלא על פי סדר, לא שהקב"ה ציווה עליה מלכתחילה, אלא רק כתשובה על טענת ישראל 'למה נגרע'.

4. **ליקוטי שיחות יח/120:** כוח התשובה נובע מבחינה שלמעלה מסדר השתלשלות. מצד **הסדר** של התורה, לא שייך להפוך את הזדונות לזכויות. כמו שאמרו חז"ל במדרש (ילקוט שמעוני תהלים רמז תשב): 'שאלו לחכמה ... לנבואה ... לתורה ... חוטא מה ענשו? וכולם כולל תורה, לא נתנו מקום למציאות של תשובה. [כי איך אפשר לשנות את העבר?]. רק כאשר שאלו להקב"ה - היה המענה 'יעשה תשובה ויתכפר לו'. שכן מצד למעלה מסדר השתלשלות, שם הוא 'כחשיכה כאורה לפניו', גם הרע יכול להתהפך לטוב. עפ"ז נוכל להבין את הזעקה שלהם 'למה נגרע'? שכן מצד התורה כשלעצמה, התשובה לא יכולה להועיל לשנות את העבר ולהפוך את הזדונות לזכויות. רק על ידי שיהודי מתעורר בתנועה של תשובה 'למה נגרע', זה מגיע עד ש'שאלו **להקב"ה**', ומשם מגיעה התשובה ש'אין דבר אבוד' - יש את התיקון של פסח שני.

וזו מה שמספרת הגמרא אודות התשובה של ראב"ד: 'בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בכמה שנים ויש קונה עולמו **בשעה אחת**'. עבודת הצדיקים היא בסדר והדרגה ולכן היא לוקחת כמה שנים, משא"כ אצל ראב"ד שהייתה אצלו בחינת התשובה ובאופן של 'ראשו בין ברכיו', למעלה מהתחלקות דראשו וברכיו, 'וגעה בבכיה' - אז היה קונה עולמו **בשעה אחת**, ובלשון הזוהר שתשובה היא 'בשעתא חדא'.